

УДК 658.62:005.52(477)

THE ROLE OF COMMODITY SCIENCE IN THE RESTORATION OF TRADE ACTIVITY IN UKRAINE AFTER THE WAR

РОЛЬ ТОВАРОЗНАВСТВА У ВІДНОВЛЕННІ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Pchuk M. M. / Ільчук М. М.

Doctor of Economics, Prof. / д.е.н., проф.

ORCID 0000-0001-5129-6110

*National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine, Kyiv, 11 Heroiv Oborony St., 03041*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ, Героїв оборони, 11, 03041*

Kurychenko A.V. / Кириченко А.В.

PhD (Econ.), Assoc. Prof. / к.е.н., доц.

ORCID 0000-0002-5647-7698

*National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine, Kyiv, 11 Heroiv Oborony St., 03041*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ, Героїв оборони, 11, 03041*

Tomashevskaya O.A. / Томашевська О.А.

PhD (Econ.), Assoc. Prof. / к.е.н., доц.

ORCID 0000-0002-2444-7259

*National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine, Kyiv, 11 Heroiv Oborony St., 03041*

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ, Героїв оборони, 11, 03041*

Анотація. У роботі досліджено роль товарознавства у відновленні торговельної діяльності України після війни. Розглянуто основні функції товарознавства у формуванні асортименту, забезпеченні якості та безпеки продукції, а також його значення для інтеграції українського ринку у міжнародний економічний простір. Особлива увага приділена цифровізації торгівлі та електронній комерції як сучасним аспектам розвитку товарознавства. Наведено перспективи адаптації міжнародного досвіду до національних умов.

Ключові слова: товарознавство, відновлення торгівлі, післявоєнний період, стандартизація, електронна комерція, якість продукції.

Abstract. The paper examines the role of commodity science in the restoration of trade activity in Ukraine after the war. The main functions of commodity science in shaping assortments, ensuring product quality and safety, as well as its significance for the integration of the Ukrainian market into the international economic space, are analyzed. Special attention is paid to the digitalization of trade and e-commerce as contemporary aspects of commodity science development. Prospects for adapting international experience to national conditions are outlined.

Key words: commodity science, trade restoration, post-war period, standardization, e-commerce, product quality.

Вступ.

Післявоєнна відбудова економіки України вимагає комплексного переосмислення функціонування торговельної діяльності як важливого чинника

соціально-економічного відновлення. Торгівля забезпечує доступ населення до необхідних товарів, стимулює економічну активність і формує довіру споживачів. У цьому контексті товарознавство виступає ключовим інструментом у забезпеченні якості продукції, формуванні раціонального асортименту, контролі безпечності та підтримці інтеграції України у міжнародні ринкові процеси.

Товарознавство традиційно розглядається як прикладна дисципліна, що вивчає властивості, якість та конкурентоспроможність товарів. Однак у післявоєнний період його роль значно розширюється, перетворюючись на міждисциплінарний інструмент, який поєднує економічні, технологічні, правові та маркетингові аспекти, що забезпечує ефективне функціонування торговельної системи та сприяє відновленню продовольчої безпеки.

Основний текст

Опрацювання літературних джерел [1-12] дозволило визначити ключові напрями розвитку товарознавства, його функції у контролі якості та безпечності продукції, а також роль у післявоєнному відновленні торговельної діяльності України. Зокрема, сучасне товарознавство включає цифрову ідентифікацію товарів, інтеграцію ІТ-рішень у моніторинг якості, онлайн-сертифікацію, гармонізацію національних стандартів із міжнародними, управління асортиментом із використанням аналітики великих даних та поєднання традиційних і цифрових функцій у торгівлі.

Важливим аспектом є адаптація міжнародного досвіду країн ЄС, де гармонізація класифікаційних та стандартизаційних систем забезпечила зростання експорту, спрощення митних процедур та підвищення конкурентоспроможності товарів. Польща, Румунія та Литва демонструють, що інтеграція національних стандартів у єдиний європейський простір сприяє стабільності ринку та розвитку електронної комерції. Україна може застосувати аналогічні підходи, узгоджуючи Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) з Combined Nomenclature ЄС, впроваджуючи цифрові каталоги, електронне маркування та сертифікаційні

системи.

Сучасне товарознавство виконує ряд критичних завдань у відновленні торгівлі: контроль якості гуманітарних і імпортованих товарів, оцінка безпечності продовольчих продуктів і медикаментів, сертифікація продукції для виходу на європейський ринок, формування раціонального асортименту та підтримка експорту. Використання цифрових технологій, таких як QR-коди, блокчейн та електронні платформи, дозволяє підвищити прозорість торговельних процесів, забезпечити простежуваність товарів і зміцнити довіру споживачів.

З урахуванням зазначених трансформацій функції товарознавства набувають нових акцентів: воно стає не лише прикладною наукою, а й інструментом цифрової трансформації, економічної стійкості та інтеграції національного ринку у міжнародний простір. Міждисциплінарний характер товарознавства дозволяє об'єднувати економічні, технологічні, правові та маркетингові аспекти у єдину систему управління товарним ринком.

Висновки.

Були розглянуті основні теоретико-методологічні засади товарознавства, його ключові функції у формуванні асортименту, забезпеченні якості та безпечності продукції, а також роль у відновленні торговельної діяльності України після війни. Показано, що товарознавство виступає міждисциплінарним інструментом, який поєднує економічні, технологічні, правові та маркетингові аспекти, що дозволяє ефективно координувати процеси відновлення ринку та інтегрувати національні стандарти у міжнародний економічний простір.

Були отримані результати, які підтверджують стратегічне значення товарознавства у забезпеченні продовольчої безпеки, оптимізації асортименту, контролі якості продукції, впровадженні цифрових рішень у торгівлі та адаптації українського ринку до міжнародних стандартів. Встановлено, що впровадження цифрових технологій, гармонізація класифікацій і стандартів, а також інтеграція міжнародного досвіду сприяють підвищенню конкурентоспроможності українських товарів, розвитку електронної комерції та стабілізації торговельного

ринку в умовах післявоєнної відбудови.

Отже, товарознавство не лише забезпечує ефективне функціонування торговельної діяльності, а й виступає важливим фактором економічного відновлення, інтеграції України у світовий ринок та зміцнення довіри споживачів до національних товарів.

Література:

1. Бабух І.Б. Ключові системні проблеми формування та розвитку сучасного товарознавства як науки // Економіка і регіон. – Полтава, 2025. – № 2(97). – С. 28–34. DOI: 10.26906/EiR.2025.2(97).3784

2. Васюта В., Пузак В., Лашко І. Основні напрями розвитку сучасного товарознавства // Галицький економічний вісник. – Тернопіль, 2022. – №1(74). – С. 152-161. DOI: 10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.152

3. Волошин Р., Муравка П. Товарознавчі засади онлайн-торгівлі // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2024. – Вип. 3-4. – С. 32-41. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2024.03-04.032>

4. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2015. – 38 с.

5. Завадських Г.М. Основні напрямки і проблеми розвитку сучасного товарознавства // Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки). № 1 (50), 2024 . – С. 104-111. DOI: 10.32782/2519-884X-2024-50-12

6. Памбук С.А. Товарознавство через призму синергетики: самоорганізація ринків нішевих продуктів // Вісник Одеського національного технологічного університету. – 2025. – № 6(331) – С. 95-102. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-6-331-95-102>

7. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД). – Київ: Державна митна служба України. – URL: <https://customs.gov.ua/ukt-zed>

8. Язіна В., Вишнікіна О., Сабіров О. Сучасні тенденції розвитку

товарознавства харчових продуктів // Інфраструктура ринку. – 2022. – Вип. 67. – С. 167-170. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct67-29>

9. CEN. European Committee for Standardization. – Brussels, 2022. – URL: <https://www.cen.eu>

10. Cieślik E. A new era is beginning in Central and Eastern Europe: Information and communication technology services exceed manufacturing in the global production chain // *Journal of the Knowledge Economy*. – 2022. – Vol. 13, №. 6. – P. 2607-2639. DOI: 10.1007/s13132-021-00814-w

11. European Commission. Combined Nomenclature (CN). – Brussels, 2023. – URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/combined-nomenclature_en

12. GS1. Global standards for business communication. – Brussels, 2022. – URL: <https://www.gs1.org>

Тези відправлено: 25.09.2025 р.

© Ільчук М.М., Кириченко А.В., Томашевська О.А.